

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 344/2016-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť advokátky [REDAKOVANÉ], advokátska kancelária, [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Humenné sp. zn. 10 C 99/2005 zo 14. mája 2014 a uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co 157/2014 z 29. októbra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2015 doručená sťažnosť advokátky [REDAKOVANÉ], advokátska kancelária, [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 C 99/2005 zo 14. mája 2014

a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 157/2014 z 29. októbra 2014.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom podaným okresnému súdu domáhala zaplatenia sumy 197 985,40 Sk (6 571,91 €) s príslušenstvom proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca“), ktorú jej odporca nevyplatil za poskytnuté právne služby. Okresný súd rozsudkom č. k. 10 C 99/2005-43 z 25. novembra 2005 návrhu sťažovateľky vyhovel. Na základe odvolania odporcu krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 Co 14/2006 z 18. júna 2007 prvostupňový rozsudok potvrdil vo výroku o povinnosti odporcu zaplatiť sťažovateľke sumu 162 366,70 Sk (5 389,59 €) s príslušenstvom a v prevyšujúcej časti rozsudok okresného súdu zmenil tak, že návrh zamietol. Zároveň krajský súd žiadnemu z účastníkov nepriznal trovy konania.

Proti rozhodnutiu krajského súdu z 18. júna 2007 podali odporca aj sťažovateľka dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 4 Cdo 279/2007 z 24. januára 2008 odmietol.

Odporca sa následne obrátil na ústavný súd so sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou namietal porušenie svojich základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 14/2006 a jeho rozsudkom z 18. júna 2007, o ktorej ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 407/08-43 z 30. júna 2010 rozhodol tak, že vyslovil porušenie označených práv odporcu postupom a rozhodnutím krajského súdu, napadnuté rozhodnutie z 18. júna 2007 v spojení s rozhodnutím najvyššieho súdu z 24. januára 2008 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd ďalším uznesením sp. zn. 2 Co 147/2010 z 20. decembra 2010 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 10 C 99/2005-43 z 25. novembra 2005 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd rozsudkom č. k. 10 C 99/2005-244 z 3. apríla 2012 návrh sťažovateľky napokon zamietol a náhradu trov konania priznal odporcovi. K zamietnutiu

návrhu sťažovateľky došlo z dôvodu, že odporca 23. augusta 2007 na základe rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Co 14/2006 z 18. júna 2007 (neskôr zrušeného nálezom ústavného súdu č. k. I. ÚS 407/08-43 z 30. júna 2010) zaplatil sťažovateľke sumu 193 081 Sk (6 409,12 €) a prvostupňový súd bol toho názoru, „že nárok navrhovateľky [sťažovateľky] bol plne uspokojený, a preto návrh“ s prihliadnutím na ustanovenie § 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého je pre rozsudok rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia, „zamietol“. O výške trov priznaných odporcovi prvostupňový súd rozhodol 16. mája 2012 samostatným uznesením tak, že sťažovateľku zaviazal uhradiť odporcovi trovy konania v sume 651,70 € a trovy právneho zastúpenia v sume 2 903,12 €.

Proti rozhodnutiu vo veci, t. j. rozsudku z 3. apríla 2012, ako aj uzneseniu o trovách konania zo 16. mája 2012 podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 Co 116/2012, sp. zn. 2 Co 117/2012 a sp. zn. 2 Co 118/2012 z 27. februára 2013 rozhodol tak, že prvostupňový rozsudok okrem výroku o trovách potvrdil a v časti výroku o trovách rozsudok zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Rovnako krajský súd zrušil aj uznesenie prvostupňového súdu zo 16. mája 2012.

Okresný súd uznesením č. k. 10 C 99/2005-305 z 12. júna 2013 opätovne rozhodol o trovách konania tak, že sťažovateľku zaviazal uhradiť odporcovi trovy konania v sume 651,70 € a trovy právneho zastúpenia v sume 2 903,12 € v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. O odvolaní sťažovateľky proti označenému uzneseniu okresného súdu krajský súd rozhodol uznesením sp. zn. 2 Co 203/2013 z 19. decembra 2013, ktorým okrem zamietnutia návrhu na prerušenie konania prvostupňové uznesenie z 12. júna 2013 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd následne uznesením č. k. 10 C 99/2005-339 zo 14. mája 2014 opätovne o trovách konania rozhodol tak, že sťažovateľku zaviazal uhradiť odporcovi trovy konania v sume 651,70 € a trovy právneho zastúpenia v sume 2 903,12 € v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia a sťažovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Krajský súd uznesenie okresného súdu na základe odvolania sťažovateľky

napadnutým uznesením č. k. 2 Co 157/2014-375 z 29. októbra 2014 potvrdil a účastníkom konania náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Sťažovateľka uvádza, že *„Vec bola právoplatne skončená tým, že bol návrh zamietnutý z dôvodu, že k úhrade žalovanej pohľadávky už došlo...“*. Tvrdí, že to práve ona *„bola úspešná v plnom rozsahu, čo predpokladá použitie... ust. § 142 OSP ods. 1...“*, a pokračuje, že odporca *„svojím správaním – nezaplatením odmeny za právne služby poskytnuté sťažovateľkou, dal podnet na podanie žaloby. Dôvodnosť podania návrhu je teda nepochybná. Súd v rozpore s právnym predpisom za rozhodujúce považoval procesné okolnosti po podaní žaloby, ktoré nemajú vplyv na dôvodnosť žaloby.“*. Odporca *„by bol úspešný len v prípade neexistencie pohľadávky, a teda nedôvodne podanej žaloby. V tomto prípade však žaloba bola podaná dôvodne a súd žalobu zamietol z dôvodu podľa § 154 ods. 1 OSP.“*.

Sťažovateľka je presvedčená, že *„pre priznanie plnej náhrady trov konania nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu... a to ani to, akú sumu v pomere k súdom priznanej sume účastník uplatňoval. Za neúspech sa nepovažuje rozdiel medzi uplatňovanou a priznanou výškou nároku. Predpokladom pre aplikáciu tohto ustanovenia je výlučne skutočnosť, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu (prípadne znaleckého posudku). Ak je tento splnený, je potrebné o náhrade trov konania rozhodnúť podľa tohto ustanovenia.“*.

Podľa názoru sťažovateľky *„súdy oboch stupňov pri rozhodovaní o trovách konania vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci“*. Tvrdí, že *„Pokiaľ sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nezaoberal vzťahom medzi účastníkmi konania z hľadiska zásady úspechu v konaní, ako aj účelnosti všetkých už vynaložených trov potrebných na uplatňovanie alebo bránenie práva účastníka... a jeho rozhodnutie, ktorým potvrdil rozsudok prvostupňového súdu vo výroku o náhrade trov konania, neobsahuje ani riadnu konkretizáciu dôvodov, na ktorých je založené, potom také odôvodnenie je z ústavného hľadiska neakceptovateľné a týmto rozhodnutím došlo k porušeniu základného*

práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...“.

Sťažovateľka je presvedčená, že „V konkrétnych okolnostiach prípadu... bolo potrebné zo strany krajského súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania prihliadnúť aj na spravodlivé riešenie vzťahov medzi účastníkmi konania, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou materiálneho prístupu k výkonu súdnictva.“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ], advokátky, [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky unesením Krajského súdu v Prešove pod č. k. 2 Co 157/2014 v spojení s uznesením Okresného súdu Humenné pod sp. zn. 10 C/99/2005 porušené bolo.

2. Základné právo [REDAKOVANÉ], advokátky, [REDAKOVANÉ] na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove pod č. k. 2 Co/157/2014 v spojení s uznesením Okresného súdu Humenné pod sp. zn. 10 C/99/2005 porušené bolo.

3. Základné právo [REDAKOVANÉ], advokátky, [REDAKOVANÉ] vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove pod č. k. 2 Co 157/2014 v spojení s uznesením Okresného súdu Humenné pod sp. zn. 10 C/99/2005 porušené bolo.

4. Uznesenie Krajského súdu v Prešove pod č. k. 2 Co 157/2014 v spojení s uznesením Okresného súdu Humenné pod sp. zn. 10 C/99/2005 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného

práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (III. ÚS 415/2011, IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným kvalifikovaným právnym zástupcom – advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011). Tvrdenie o porušení iných práv (sťažovateľka v úvode sťažnosti uvádza, že došlo k porušeniu aj jej základných práv zaručených v čl. 48 ods. 2 a čl. 46 ods. 2 ústavy) uvedených mimo návrhu na rozhodnutie je potrebné považovať iba za súčasť argumentácie.

Za predmet sťažnosti preto ústavný súd považoval namietané porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu sp. zn. 10 C 99/2005 zo 14. mája 2014 a uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Co 157/2014 z 29. októbra 2014, ku ktorému malo dôjsť nedostatočným odôvodnením druhostupňového rozhodnutia a tým, že všeobecné súdy pri rozhodovaní o trovách konania vec nesprávne právne posúdili.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

1. K namietanému porušeniu základných práv uznesením okresného súdu sp. zn. 10 C 99/2005 zo 14. mája 2014

Pri prerokovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak takúto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné sudy.

Vzhľadom na to, že na preskúmanie postupu a rozhodnutia okresného súdu bol v prvom rade povolaný krajský (druhostupňový) súd, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu bezprostredne preskúmavať rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto veci, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci

na jej prerokovanie (podobne IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07, III. ÚS 208/08, III. ÚS 72/09 a iné).

2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Co 157/2014 z 29. októbra 2014

Ústavný súd už judikoval, že rozhodovanie o náhrade trov konania je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (napr. II. ÚS 56/05, III. ÚS 249/2011). Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 22410/93, Reports 1997-V).

Na druhej strane však v súlade s požiadavkou zdržanlivosti zásahov ústavného súdu do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov došlo k ustáleniu judikatúry, podľa ktorej ústavný súd iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (*mutatis mutandis* IV. ÚS 170/08, IV. ÚS 248/08, II. ÚS 64/09).

Ústavný súd podľa svojho všeobecne formulovaného ustáleného prístupu nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali

za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia okrem iného uviedol:

„Navrhovateľka podaním návrhu voči odporcovi iniciovala začatie súdneho konania a preto si musela byť vedomá, zvlášť keď ide o osobu s právnickým vzdelaním a advokátku, aj zodpovednosti za podanú žalobu, z čoho plynie aj zodpovednosť za prípadné trovy konania ako to správne konštatoval aj súd prvého stupňa.

Odvolací súd akcentuje aj skutočnosť, že súd prvého stupňa sa v predchádzajúcom štádiu konania v zmysle pokynu odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení vo vzťahu k trovám konania č. k. 2 Co 203/2013-321 z 19. 12. 2013, zaoberal aj úvahou aplikácie § 150 ods. 1 O. s. p., teda dôvodmi osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania úspešnému účastníkovi, avšak takéto dôvody v tomto konaní nezistil.

Navrhovateľka vo svojom odvolaní nenamietala jednotlivo vykonané úkony právnej pomoci vo vzťahu k výške trov priznaných odporcovi až na súdny poplatok za dovolanie a tiež trovy právneho zastúpenia odporcu z a dovolanie, žiadala však aplikovať § 150 ods. 1 O. s. p.. K uvedenej námietke odvolací súd poznamenáva, že nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 407/2008 z 30. 6. 2010, ktorým bolo zrušené rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co 14/2006 z 18. 6. 2007 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 279/2007 z 24. 1. 2008, bolo zrušené aj rozhodnutie o trovách dovolacieho konania, preto odvolací súd nezhliadol dôvod, pre ktorý by tieto trovy nemali odporcovi patriť a to v závislosti od výsledku tohto konania.

Predpokladom použitia § 150 O. s. p. je, aby išlo o prípady hodné osobitného zreteľa s tým, že ide o výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok i zo zásady zodpovednosti za zavinenie a náhodu. Je odôvodnený tým, že by strohá aplikácia ustanovení o náhrade trov konania mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducej tvrdosti.

Vo všeobecnosti možno povedať, že treba zvažovať vždy okolnosti konkrétneho prípadu a to nielen na strane toho, v koho prospech má byť toto ustanovenie použité, ale aj na strane účastníka, ktorému inak patriaci nárok nie je priznaný. Podľa súdnej praxe pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadnuť na osobné,

majetkové, zárobkové a iné pomery účastníkov. Je tiež potrebné prihliadnúť na okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku, ako aj na postoj účastníkov v konaní.

Vo vzťahu k aplikácii § 150 ods. 1 O. s. p. odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že majetkové pomery navrhovateľky – advokátky (podniká v oblasti právneho poradenstva, vlastní byt, garáž a motorové vozidlo Honda CR-V) neodôvodňujú postup podľa § 150 ods. 1 O. s. p., ako správne poznamenal aj súd prvého stupňa, s čím sa odvolací súd stotožňuje. Navrhovateľka nevrátila v tomto konaní odporcovi sumu, ktorú jej vyplatil, v dôsledku čoho sa odporca musí domáhať zaplatenia tejto sumy opäť prostredníctvom samostatnej žaloby. Procesné správanie v tomto konaní navrhovateľky v kombinácii s už spomenutými majetkovými pomermi vylučuje aplikáciu § 150 ods. 1 O. s. p..

Odvolací súd v zhode so súdom prvého stupňa poukazuje na to, že trovy konania vzniknuté na strane odporcu boli nevyhnutné a účelne vynaložené, keďže tento sa v konaní len procesne bránil a vznikali mu aj tomu úmerné výdavky. Súd prvého stupňa postupoval správne aj pokiaľ ide o rozsah trov konania priznávaných odporcovi v zmysle § 142 ods. 1 O. s. p..

Trovy konania u odporcu, ako už bolo spomínané, pozostávajú zo zaplatených súdnych poplatkov a z odmeny právnych zástupcov za poskytnutú právnu pomoc a to v súlade s ustanoveniami vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov. Nedôvodnou je námietka navrhovateľky ohľadom nepredloženia dokladov zo strany odporcu preukazujúcich, že svojim právnym zástupcom v tomto konaní zaplatil odmenu za právne zastúpenie. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že... vyhláška č. 655/2004 Z. z... predpokladá, že odmena právneho zástupcu, ako aj ďalšie náhrady spojené so zastúpením budú platené zo strany klienta, a preto nie je povinnosťou súdu danú okolnosť preskúmať, ak zo samotnej podstaty právneho predpisu vyplýva takýto zákonný predpoklad. Obsah spisu tiež potvrdzuje, že odporca si náhradu vzniknutých trov konania uplatnil a následne ich aj vyčíslil podaním doručeným súdu... 16. 03. 2012... a to ešte v dobe pred vyhlásením rozsudku vo veci samej. Odmenu právnych zástupcov odporcu súd prvého stupňa ustálil po preskúmaní rozsahu jednotlivo poskytnutých úkonov právnej pomoci, v dôsledku čoho znížil rozsah týchto trov oproti ich vyčísleniu v sume 3.638,49 Eur. V preskúmanom rozhodnutí súd prvého stupňa správnym spôsobom poukázal na jednotlivo vykonané úkony právnej pomoci zo strany právnych zástupcov odporcu, cestovné náhrady a náhrady

za stratu času a v tomto smere odvolací súd poukazuje na správne odôvodnenie tohto uznesenia.

So zreteľom na všetky tieto dôvody tak odvolací súd uznesenie ako vecne správne potvrdil postupom podľa § 219 ods. 1 O. s. p.“

Okresný súd svoje uznesenie sp. zn. 10 C 99/2005 zo 14. mája 2014 v relevantnej časti odôvodnil takto:

„Navrhovateľka predložila súdu tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania...

Súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania sa zaoberal existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa, avšak dospel k záveru, že aplikácia ustanovenia § 150 ods. 1 O. s. p., ktoré predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok aj zo zásady za zavinenie a náhodu, neprichádza v tomto prípade do úvahy. Súd má totiž za to, že majetkové pomery navrhovateľky nemožno považovať za takýto dôvod, keďže navrhovateľka je advokátkou, a teda podnikateľkou a riziko z podnikania nemožno v prípade jej neúspechu v konaní prenášať na druhú sporovú stranu. Ako ďalší dôvod hodný osobitného zreteľa súd posudzoval priebeh konania, teda prvý vyhovujúci rozsudok, ako aj následné rozhodnutie vo veci vrátane rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky a následný rozsudok, ktorým bola žaloba zamietnutá. Súd však dospel k záveru, že aj s prihliadnutím na postup v konaní je potrebné zároveň prihliadať aj na vyjadrenie odporcu, ktorým poukázal na správanie navrhovateľky, ktorá mu doposiaľ predmetnú sumu nevrátila. Na základe vyššie uvedeného, súd tak konštatuje, že aplikácia ustanovenia § 150 ods. 1 O. s. p., t. j. pre nepriznanie trov konania odporcovi, ako účastníkovi konania, ktorý mal vo veci úspech v tomto prípade neprichádza do úvahy.“

Z rozhodnutí súdov oboch stupňov vyplýva, že sťažovateľka sa v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania domáhala aplikácie ustanovenia § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, t. j. aby všeobecné súdy pri priznaní trov konania odporcovi prihliadali na dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré mali byť v konečnom dôsledku na jej prospech.

Podľa § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Zmyslom citovaného ustanovenia, ktoré v zásade možno aplikovať iba výnimočne, je umožniť súdu, aby odstránil v konkrétnom prípade nenáležitú tvrdosť dopadu ustanovení o náhrade trov konania v situácii, keď sú inak splnené všetky podmienky na priznanie nároku na náhradu trov konania úspešnému účastníkovi v spore. Úvaha súdu o tom, či ide v konkrétnej veci o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné zvláštneho zreteľa, musí vychádzať z posúdenia okolností konkrétnej veci. Aj pri výklade a aplikácii § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je súd povinný mať vždy na zreteli účel súdneho konania, teda poskytovanie súdnej ochrany právam účastníkom. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde, a ich postoj v konaní (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 14/99 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2000).

Pokiaľ sa sťažovateľka ako osoba znalá práva domáhala v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania použitia ustanovenia § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, je zjavné, že bola uzrozumená s tým (a ako to vyplýva z napadnutých rozhodnutí žiadnym spôsobom to nerozporovala), že sú splnené všetky podmienky na priznanie nároku na náhradu trov konania odporcovi ako úspešnému účastníkovi v spore a navrhovaným postupom sa dožadovala odstránenia nenáležitej tvrdosti dopadu ustanovení o náhrade trov konania na jej osobu. Ak s týmto názorom sťažovateľka nesúhlasí, potom bolo namieste, aby v konaní pred všeobecnými súdmi zvolila inú, jej presvedčeniu prilievajúcu argumentáciu. Dôkaz o tom, že by tak sťažovateľka aj urobila, v sťažnosti podanej ústavnému súdu absentuje.

Z citovaných častí odôvodnení súdov oboch stupňov vyplýva, že tieto sa sťažovateľkou navrhovaným uplatnením ustanovenia § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku zaoberali, avšak dôvody na jeho aplikáciu nezistili. Svoj záver odôvodnili jednak preukázanými majetkovými pomermi sťažovateľky a jednak jej správaním vo vzťahu k odporcovi. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru o ústavnej udržateľnosti sťažnosťou napádaného uznesenia krajského súdu o trovách konania z hľadiska sťažovateľkou namietaného porušenia práv, takže závery krajského súdu nemožno považovať za svojvoľné, arbitrárne, vnútorne rozporné ani odporujúce podstate a účelu aplikovaných právnych noriem.

Ako už bolo uvedené, ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09). Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

Podľa názoru ústavného súdu interpretácia a následná ne/aplikácia ustanovenia § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku na prípad sťažovateľky nemá charakter extrémneho vybočenia z pravidiel rozhodovania o trovách občianskeho súdneho konania. Krajský súd dostatočným spôsobom vzal zreteľ na skutkové okolnosti prerokúvanej kauzy majúce význam pre rozhodnutie o trovách konania.

Uznesenie krajského súdu ako súdu odvolacieho je podľa názoru ústavného súdu odôvodnené dostatočne a zrozumiteľne vysvetľuje dôvody, pre ktoré sa krajský súd stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa o nemožnosti aplikácie § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd podotýka, že obsahom základného práva na súdnu ochranu nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08). Pomery na strane sťažovateľky neboli podľa názoru všeobecných súdov do takej miery hodné osobitného zreteľa, že by

zakladali dôvod na uplatnenie ustanovenia § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Uvedený záver je potrebné považovať za ústavne akceptovateľný.

Vzhľadom na takto zistené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Co 157/2014 z 29. októbra 2014 nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo bolo dôvodom na odmietnutie sťažnosti v tejto časti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Co 157/2014 z 29. októbra 2014

V súvislosti s namietaným porušením práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné poukázať na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, I. ÚS 150/09), súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprosedné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy.

Keďže ústavný súd nezistil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ

rozhodnutí všeobecných soudů a jeho subsumpcia pod příslušné právní normy (obdobně např. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010).

Na základě uvedeného ústavní soud při predbežnom prerokovaní odmietol aj túto časť sťažnosti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže ústavní soud sťažnosť sťažovateľky odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu rozhodovať o jej ďalších návrhoch.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2016